

Lidingö stad, Miljö- och stadsbyggnadskontoret
LS 2023/110

Yttrande över granskningsförslag till Översiktsplan för Lidingö stad 2024

Naturskyddsföreningen i Lidingö har tagit del av granskningsförslag till Översiktsplan för Lidingö stad.

Vi ser positivt på Lidingö stads ambition att staden ska utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt som gagnar även kommande generationer. Likaså ställer vi oss bakom målen att genom bevarande och utveckling av befintliga grönområden skapa goda förutsättningar för främjandet av biologisk mångfald, ekosystemtjänster och andra åtgärder som förbättrar Lidingös påverkan på klimatet och gör Lidingö bättre rustat att möta klimatförändringarna.

Vi instämmer i miljöbedömningens övergripande synpunkt att *”det finns flera bra intentioner i ÖP2050 som inte följs upp i tydliga strategier, åtgärder och riktlinjer. Detta gäller exempelvis för klimatanpassning och dagvattenhantering.”*

Grönområden

Under rubriken ”Riktlinjer för natur, klimat, miljö och friluftsliv” står det ”Natur och grönområden ska alltid prioriteras framför bebyggelse. Grönytor ska fredas från bebyggelse.” I nästa stycke heter det att ”Vid planläggning ska den gröna infrastrukturen väga tungt och ianspråktagande av grön- och naturområden ska undvikas.”, vilket innebär ett svagare skydd. Detta skapar osäkerhet om vad som ska gälla när detaljplaner ska tas fram och bygglov hanteras och måste förtydligas så att skyddet blir reellt. Vi förordar ett starkare skydd för Lidingös grönytor i ÖP.

Mindre grönområden och parker som ingår i kategorin Sammanhängande bostadsbebyggelse och Mångfunktionell bebyggelse på Mark- och vattenanvändningskartan, bör finnas med på kartan, då de har stor betydelse både socialt och ekologiskt. Risk finns att dessa tas i anspråk eller naggas i kanten vid t ex förtätning av bebyggelse eller anläggning av parkeringsplatser.

Mark- och vattenanvändningskartan ger en missvisande bild av kategorin Natur- och friluftsliv genom att golfbanor ingår. Dessa är inte allmänt tillgängliga och bör sorteras under Idrottsanläggning.

Att naturmark *”utvecklas och nya värden tillförs”* kan innebära att den omdanas till park, vilket kan ha negativ inverkan på den biologiska mångfalden om det görs på ett ogenomtänkt sätt. Nyplanterade träd och gräsmattor ska inte enkelt kunna ersätta gamla träd eller ängsmark som tas bort. Enligt grönplanen visade naturvärdesinventering under 2013 att naturgräsmark,

det vill säga mark för bete och slätter, är den naturtyp som det är mest påtaglig brist på. Vad som avses med ”utveckling” och ”nya värden” måste tydliggöras i ÖP.

Man bör överväga att genom planbestämmelser utöka skyddet för särskilt värdefulla träd och natur på privat mark, t ex gamla ekar, tallar och skogspartier, då dessa ingår i och är särskilt viktiga för den gröna infrastrukturen.

Vatten

I Blåplanen sägs det att generellt sett är all kvarvarande oexploaterad kust i Stockholms län att anse som värdefull ur naturvårds- och rekreationssynpunkt. I ÖP 2024 är intensjonen att värna Lidingös stränder och kustnära områden för allmänheten och det biologiska livet och att ingen orörd kust tas i anspråk. I ÖP bör tydligt redovisas vilka hamnar och områden som avses att byggas ut.

Idag sker en viss smygprivatisering av Lidingös strandnära mark. Staden ska tydligt motverka att fastighetsägare som på detta sätt ”annekterar” mark och se till att all kommunal mark upplevs som allmänt tillgänglig, genom att t ex anlägga gångstråk längs vattnet. En inventering av privatiserade stränder bör göras för att klarlägga problemens omfattning och passande åtgärder.

Lidingö stad har påbörjat och planerar fortsatt byggande av dammar för rening av dagvatten, vilket vi ser som mycket positivt. Blåplanens åtgärdsförslag, med ytor som kan översvämmas vid skyfall och kulverterade diken som återställs till öppna och meandrande diken, bör planeras för och genomföras skyndsamt och samordnas med åtgärder för groddjur och ekologiska spridningsvägar. Var och när kommande åtgärder är planerade att utföras bör redovisas i ÖP 2024.

Infrastruktur

Beträffande trafiken står det i granskningsförslaget till ÖP att ”alla trafikslag ska prioriteras lika.” Detta motsäger det som står i remissversionen av Energiplan Lidingö stad, LS 2024/189: *”För att minska klimatpåverkan från vägtrafiken ligger fokus på att göra fordon mer energieffektiva, öka användningen av förnybara bränslen och elbilar samt minska biltrafiken”* och lite längre ned i förslaget *”Transporteffektivitet innebär minskade transporter genom samhällsplanering som prioriterar kollektivtrafik, gång och cykel”*. Vi har påpekat detta även i vårt yttrande till förslaget till energiplan. Transporter står för 53 % av Lidingös utsläpp av koldioxid. För att ha en chans att leva upp till målen för Parisavtalet och Lidingös egen miljöplan skriver man i energiplanen att *”Utfasningen av fossila energislag måste dock fortsätta om vi ska nå målet om nettonoll till 2045 och hålla den globala temperaturen långt under 2 grader och helst till 1,5 grader”*.

Biltrafiken alstrar också föroreningar som rinner ut i Lidingös sjöar, vattendrag och omgivande hav. Enligt Lidingös Blåplan är det viktigt att minska dessa utsläpp för att

förbättra vattenkvaliteten, något som kan ske genom bl a minskad biltrafik. Vi saknar mer konkreta förslag till hur det skall gå till att minska biltrafiken och förordar att Lidingö stad tar tydlig ställning för en prioritering av kollektivtrafik, gång- och cykeltrafik.

Det är nödvändigt att framför allt tvärförbindelserna med kollektivtrafik förbättras. I nuläget är de klart undermåliga. Den enda tvärförbindelse som finns upphör tidigt på kvällen och är mycket gles utom under rusningstid.

Trycket på Lidingös som rekreationsområden från närbelägna områden i Stockholm förväntas öka och bör mötas med förbättrad kollektivtrafik och cykelbanor.

Vi efterlyser karta och riktlinjer för hur förbättrad infrastruktur för gång-, cykel och kollektivtrafik och en omdragning av Lidingöbanan kan se ut.

Helena Klangemo

Ordförande

Ann Fagerström Tronde

Styrelseledamot